

KTO MA USZY NIECHAJ SŁUCHA –
PODSTAWY AKUSTYCZNE MUZYKI

DANUTA
JEZIOROWSKA

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania muzyki dla II etapu edukacyjnego

opracowany w ramach projektu

**„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących
w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego
w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”**

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Zbigniew Wiertel
Recenzja merytoryczna – Dorota Pękacka

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons – Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji:

Kto ma uszy niechaj słucho – podstawy akustyczne muzyki

Klasa/czas trwania lekcji:

IV – 45 minut

Cele ogólne, gdzie uczeń:

- rozpoznaje utwory muzyczne,
- doskonali wyobraźnię muzyczną,
- aktywnie słucho nagrań.

Cele szczegółowe, gdzie uczeń:

- rozpoznaje brzmienia i rozróżnia dźwięki od odgłosów,
- wyjaśnia i świadomie używa pojęcia: akustyka, odgłos, dźwięk,
- potrafi komponować utwór muzyczny.

Metody, formy i techniki pracy:

Praca grupowa/indywidualna, percepcja muzyki, burza mózgów-dyskusja, tworzenie muzyki – komponowanie, tworzenie pomocy edukacyjnej na zajęciach plastycznych (koło fortuny).

Środki dydaktyczne:

Nagrania (format mp3) odgłosów i dźwięków proponowanych do wykorzystania na lekcji; nagranie fragmentu *Sinfonii Industrialnej Miasta Chorzowa* Adama Wesołowskiego; program komputerowy do tworzenia muzyki (Audiacity, Virtual DJ), koło fortuny przygotowane na kółku plastycznym, rzutnik, PC lub laptop z dostępem do Internetu, „narzędzia kuchenne”, smartfon lub dyktafon.

Opis przebiegu lekcji:

1. Faza przygotowawcza

- Wysłuchanie nagrań różnych odgłosów industrialnych (hałas uliczny, praca na budowie, dźwięki syren strażackich itp.) i dźwięków przyrody (np. odgłosy zwierząt) – wszystko na zasadzie ciekawostek brzmieniowych.
- Przeprowadzenie dialogu z uczniami na temat tego, co usłyszeli za pomocą metody „burzy mózgów”. Należy ukierunkować konwersację na wszechogarniający hałas i szkodliwy jego wpływ na zdrowie. W toku dyskusji warto przypomnieć kilka dźwięków instrumentów perkusyjnych oraz różnych szumów, szmerów związanych z naturalnym środowiskiem. Należy wspomnieć o akustyce i jej znaczeniu dla muzyki.

2. Faza realizacyjna

- Wykorzystanie możliwości **programu komputerowego do komponowania muzyki**, dzięki któremu uczniowie tworzą własny krótki utwór muzyczny na temat: *Moja przygoda w krainie dźwięków*. Mają przy tym możliwość wykorzystania szmerów, pogłosów, dźwięków instrumentów, odgłosów przyrody. Uczeń korzystając z tego typu formy lekcyjnej, uczy się analizy i krytycyzmu muzycznego. Warto efekty prac omówić na lekcji, poddać dyskusji.
- Zastosowanie wcześniej przygotowanego **koła fortuny**. Uczniowie po losowym wybraniu utworu muszą odpowiedzieć, jaki to utwór, dźwięk lub ilość dźwięków (jeden, dwa lub trzy) lub odgłosy przyrody.

3. Faza podsumowująca

Posumowanie wiadomości na temat składowych części muzyki. Definiowanie pojęć: szumu, hałasu, odgłosu i dźwięku. Zakończeniem lekcji jest wysłuchanie fragmentu utworu: *Sinfonii Industrialnej Miasta Chorzowa* Adama Wesołowskiego, którego materiał dźwiękowy został nagrany w śląskiej hucie. Ocenie podlegają wiedza prezentowana przez uczniów oraz indywidualne rozwiązania w dziele kompozycji i ich kreatywność.

Komentarz metodyczny

W celu zaktywizowania całej klasy należy podkreślić wymiar pracy indywidualnej oraz tej prezentowanej w grupie. Uczniowie ze SPE powinni mieć dostosowany scenariusz lekcji w taki sposób, by jak najbardziej zaktywizować ich uwagę. Podczas prezentacji nagrań należy dostosować dynamikę, by nie spowodować nagłego zaskoczenia (czy wręcz strachu) lub innych reakcji na głośne brzmienie. Lekcja oparta została o wykorzystanie zasobów internetowych oraz źródeł tradycyjnego pozyskiwania informacji. Konieczna stanie się modyfikacja metod uzależnionych od tempa pracy ucznia lub zespołu. Uczeń zdolny powinien rozszerzyć temat lekcji o wiedzę na temat fizycznego aspektu akustyki i przedstawić ją na podstawie prezentacji muzycznej wybranych sal koncertowych.